

Pärnu, 25. oktoober 2010

AVALIK KIRI

Lugupeetud Pärnu linnapea, linnavalitsus, kultuurijuhid, linnavolikogu!

Pärnu Linnaorkestri tegevus peab muutuma efektiivsemaks

Pärnu Linnavalitsusel on plaan reorganiseerida Pärnu linna allasutusena tegutsev Pärnu Filharmoonia tagasi Pärnu Linnaorkestriks. Kahjuks jääb ebaselgeks, kas tegu on formaalse fassadivahetusega või kavandatakse pärnu süvamuusikaelus tööpoolest sisulisi muudatusi.

Üldinfo

Pärnu Filharmoonia loodi 15. juunil 2006 Pärnu Linnavolikogu otsusega Pärnu Linnaorkestri baasil Pärnu Linnavalitsuse hallatavaks etendusasutuseks ning alustas faktiliselt tegevust 1. jaanuaril 2007. Vastavalt põhimäärusele on Pärnu Filharmoonia põhiülesanneteks muusikakultuuri edendamine, kontserditegevuse korraldamine, Pärnu kultuuriüritustel osalemine, Pärnu Linnaorkestri haldamine, oma tegevuse põhieesmärgist tuleneva täiendõppe organiseerimine ja läbiviimine, festivalide organiseerimine ja läbiviimine ning kultuurivahetuse korraldamine. Põhimääruse kohaselt juhib asutuse tööd administratiivselt direktor ja kunstiliselt loomingujuht. Asutuse direktori kinnitab ametisse Pärnu linnavalitus linnapea ettepanekul. Asutuse loomingujuhtiga sõlmib, muudab ja lõpetab töölepingu direktor. Loomingulistest küsimustest nõustab asutust loomenõukogu, mille koosseisu kinnitab direktor. Asutus teeb koostööd linnavalitsuse kultuuriosakonnaga. Pärnu Filharmoonia direktor Kaija Velmet on praegu emapuhkusel ning asutuse tööd juhib direktori kohusetäitja Helen Erastus.

Pärnu Filharmoonia tegevust on põhjalikult analüüsinud Pärnu Filharmoonia produtsent Lukas Groen, kelle 2010. aasta alguses koostatud Pärnu Filharmoonia arenguanalüüs on esitatud ka Pärnu Linnavalitsusele. Nimetatud dokumendi kohaselt oli 2007. aastal Pärnu linna aastase põhifinantseerimise 5 342 093,00 krooni (445 174,42 krooni kuus) juures Pärnu Filharmoonia pääsmete müügitulu 44 339,00 krooni ning tellijatele esitatud arveid 283 412,51 krooni. 2008. aastal olid vastavad arvud 5 524 408,00 (460 367,33), 49 733,00 ja 35 086,00 ning 2009. aastal 5 549 732,00 (462 477,67), 12 339,00 ja 72 480,00 krooni. Kuna Pärnu Filharmoonia korraldas 2007. aastal 61 kontserti, 2008. aastal 111 kontserti ning 2009. aastal 51 kontserti, siis finantseeris Pärnu linn ühe kontserdi korraldamist ((linna finantseerimine + omatulu) / kontsertide arv) 2007. aastal keskmiselt 92 948,27 krooni, 2008. aastal 50 533,58 krooni ja 2009. aastal 110 481,39 krooni. 2007. aastal külastas Pärnu Filharmoonia kontserte 21 900 inimest, 2008. aastal 22 500 inimest ning 2009. aastal 12 500 inimest. Neid arve aluseks võttes võib nentida, et Pärnu Filharmoonia kontserdi pääsme keskmine hind oli 2007. aastal $44\,339,00 / 21\,900 = 2,03$ krooni, 2008. aastal $49\,733,00 / 22\,500 = 2,21$ krooni ning 2009. aastal $12\,339,00 / 12\,500 = 0,99$ krooni.

Nelja muusiku hinnang Pärnu Filharmoonia tegevusele

16. veebruaril 2010 koostasid helilooja ja dirigent Andrus Kallastu, sopran Kai Kallastu, flötist Leonora Palu ning tšellist Aare Tammesalu hinnangu Pärnu

Filharmonia tegevusele. Hinnangu teksti luges Kai Kallastu ette Pärnu linnavolikogu haridus- ja kultuurikomisjoni koosolekul.

Hinnangus on Pärnu Filharmonia tegevuse põhilise probleemina välja toodud kunstilise juhtimise puudulikkus. Kriitika aluseks on Pärnu Filharmonia 2007., 2008. ja 2009. aasta hooajakavade kui tervikute ning paljude projektide kunstilise sisu analüüs. Selle asemel, et keskenduda Pärnu Linnaorkestri professionaalse taseme ja Pärnu kontserdielu kvaliteedi tõstmisele, on Pärnu Filharmonia juhtide tegevus olnud hajutatud professionaalsete projektide ja huvitegevuse vahel. Kontserdikavad annavad tunnistust, et Pärnu Filharmonia juhid ei ole tajunud oma missiooni ja vastutust linna ja kontserdipubliku ees professionaalse muusikaelu korraldajatena.

Samuti ei ole Pärnu Linnaorkester suutnud enam kui 15 tegevusaasta jooksul salvestada ühtegi arvestatavat süvamuusika helikandjat, millega ennast Pärnu linna esinduskollektiivina tutvustada. Orkester ei tee süstemaatilist tööd pärnu heliloojate loomingu esitamisel ja salvestamisel ning pärnu interpretide kaasamisel orkestri solistidena. Lisaks pole Pärnu Filharmonia juhid aastate jooksul suutnud käivitada Pärnus regulaarseid kontserdisarju, mis annaksid Pärnu muusikaelule muude kultuurivaldkondade taustal selge profiili, kujundaksid, koondaksid ja hariksid süvamuusikapublikut ning rakendaksid pädevalt ka väljaspool Pärnu Linnaorkestrit tegutsevaid pärnu professionaalseid muusikuid. Seevastu on Pärnu Linnaorkester täitnud vähese raha eest kahetsusväärset palju saateorkestri tellimusi, mis pole suutnud piisavalt arendada orkestri oma kunstilist identiteeti.

Pärnu Filharmonial ei ole kogu olemasolu jooksul olnud kunstilist juhti, kuigi organisatsiooni põhimääruses on see ette nähtud. Sellest tulenevalt on keeruliste ja vastutusrikaste kunstiliste küsimuste lahendamise tegelnud töötajad, kellel napib oskusi, muusikalist eriharidust ja kogemusi. Pärnu Filharmonia probleemiks on olnud ka asutuse juhtide üheaegne tegutsemine kahes erinevas organisatsioonis, Pärnu Filharmonias ja MTÜ Pärnu Kontserdibüroos, mille eesmärgid küll osaliselt kattuvad, kuid mille vastutuse tüüp ja määr ühiskonna ees on erinev.

Hinnangus on tehtud tähelepanekuid ka Pärnu Filharmonia arvnäitajate põhjal. Arvude põhjal selgub, et Pärnu Filharmonia kontsertide pääsmeid on müüdnud usumatult odavalt või on suurem osa kontsertidest toimunud tasuta. Hinnangu koostajate meelest tasuta kontserdi korraldamine võib olla õigustatud hariduslikul, heategevuslikul või kollektiivi reklaamimise eesmärgil. Siiski ei saa pidada õigeks, et professionaalne organisatsioon korraldab põhilise osa kontserte tasuta. Näilise hea kõrval, näiteks võimalike uute publikusegmentide lisandumine, kontserdile ligipääsu tagamine ka vähemkindlustatud inimestele, on tasuta kontsertide massilise korraldamise puhul Pärnu-suguses turismilinnas, mida külastab aastas ligi pool miljonit inimest, vähemalt kaks halba tulemust: kontserte korraldava organisatsiooni maine langus ning samas aegruumis ja sama publikusegmenti kontserdile ootavate, põhiliselt projektitoetuste abil tegutsevate eraõiguslike kontserdikorraldajate asetamine ebavõrdse konkurentsi tingimustesse. Pärnu Filharmonia oluliseks sissetulekuallikaks on olnud ka Pärnu Linnaorkestri "müümine" tellijatele kontserdiprojektide läbiviimiseks, mis on toimunud Pärnu Linnaorkestri jaoks enamasti saateansambli rollis, tihti küsitava väärtusega kommertsrepertuaari mängides ning valdavalt väljaspool Pärnut. Lähtudes ühe kontserdi maksumusest on Pärnu Filharmonia kulutanud ühe tellimuskontserdi läbiviimiseks keskmiselt (ühe kontserdi keskmine maksumus - (tellimuskontsertide eest laekunud summa / kontsertide arv)) Pärnu linna raha 2007. aastal $(92\,948,27 - (283\,412,51 / 61)) = 88\,302,16$ krooni; 2008. aastal $(50\,533,58 - (35\,086,00 / 111)) = 50\,217,49$ krooni ning 2009. aastal $(110\,481,39 - (72\,480,00 / 51)) = 109\,060,21$ krooni. Nende arvudega tutvudes on mõistetav tellijate suur huvi Pärnu Linnaorkestri kaasamise suhtes, kuna see kollektiiv on tulnud esinema väga odavalt: 2007. aastal keskmiselt 4646,11 krooni eest ühe kontserdi kohta; 2008. aastal 316,09 krooni ning 2009. aastal 1421,18 krooni eest ühe kontserdi kohta. Kõik oleks suurepärane, kui senistel alustel

tellijatele suunatud tegevus oleks tõepoolest tõstnud orkestri mängutaset ning pikemas perspektiivis kujundanud mängijate esteetilisi ja eetilisi tõekspidamisi. Kahjuks see nii ei ole.

Pärnu Linnaorkestri töö ümberkorraldamiseks on olemas alternatiiv

Juhul, kui Pärnu Filharmoonia reorganiseerimine Pärnu Linnaorkestriks tõepoolest aset leiab, ei tohiks see jääda ainult formaalseks sildivahetuseks. Pärnu Filharmoonia / Pärnu Linnaorkester jääb pärnu professionaalse süvamuusika elu keskseks jõuks ning süvamuusika valdkonnas üheks olulisemaks Pärnu linna ressursside kasutajaks. Sellest vastutusest tulenevalt peaks Pärnu Filharmoonia / Pärnu Linnaorkestri tegevus muutuma eelkõige pärnu muusikutest loovisikuid ning pärnu põhielanikkonnast kontserdipublikut arvestavaks. Täna reeglina ei loo see asutus võimalusi pärnu heliloojate teoste ettekandmiseks või pärnu interpretide esinemiseks. Kadunud on ka süvamuusika põhipublik, sest pärnu kontserdielu ei ole regulaarne ning ei suuda konkureerida näiteks teatriga.

Pärnu Linnavalitsusel on praegu kõik võimalused muuta Pärnu süvamuusika elu kvaliteetsemaks, Pärnu linna vääriliseks. Paljude muusikute hinnangul asuvad Pärnus parimad kontserdisaalid kogu Eesti Vabariigis. Kui me aga vaatame nende kasutamise viimaste aastate statistikat, siis linna kollektiivide seisukohalt näeme pigem alakasutust või kasutust kahtlase kunstilise väärtusega projektide läbiviimiseks. Pärnu Linnavalitsus ei tohiks leppida praeguse sumbunud olukorraga. Tuleks teha otsus, kas lasta edasi allavoolu või hakata rühkima tõeliste väärtuste poole. Tuleks teha selge plaan ning lõpetada linna raha eest kahtlaste kontserdikavade finantseerimine, Pärnu Linnaorkestri "müümine" sandikopikate eest, piiride ähmastamine kõrgkultuuri ja taidluse ning kunsti ja meelelahutuse vahel. Samuti ei saa pidada normaalseks aastate kaupa kunstilise juhi ja eredate kunstiliste kontseptsioonide puudumist. Pärnu juhid peaksid selgelt välja ütleva, mida nad tegelikult tahavad ning kas neil on piisavalt väärikust ja julgust teha ka sisulisi muudatusi.

Lugupidamisega

/DIGIALLKIRI/

Andrus Kallastu
helilooja ja dirigent
andrus.kallastu@eesti.ee

Lisa 1: Ettepanek Pärnu Filharmoonia / Pärnu Linnaorkestri tegevuse efektiivsemaks korraldamiseks

Lisa 2: Pärnu Filharmoonia / Pärnu Linnaorkestri sümfooniakontsertide abonemendi näidiseelarve aastaks 2011 (kroonides)

Ettepanek Pärnu Filharmoonia / Pärnu Linnaorkestri tegevuse efektiivsemaks korraldamiseks:

1. Pärnu Filharmoonia korraldaks aastas vähemalt ühe sümfoonilise orkestrimuusika ning ühe kammermuusika abonemendi, mille kontserdid toimuksid sügis-kevadisel hooajal regulaarsel nädalapäeval, kellaajal ja kohas. Normaalne kontsertide arv mõlemas abonemendis oleks 24. Pärnu Linnaorkester osaleks sümfoonilise orkestrimuusika abonemendis vähemalt 12 täismöödulise sümfoonilise originaalkavaga. Ülejäänud orkestrikontserdid toimuksid koordineeritult Eesti ja välismaiste sümfooniaorkestrite kaastegevusel, kusjuures külalisorkestrite Pärnusse tuleku aluseks oleks Pärnu linna infrastruktuuritoetus. Vähemalt 12 kammerkonsertidel esineks pärnu solistid ja kammeransamblid. Kontserdiprojektide rahastamise eelduseks on pärnu heliloojate loomingu esitamine, pärnu interpretide kaasamine ning kontserdikavade viimine ka Pärnust välja.

2. Pärnu Linnaorkestrit mõistetakse eelkõige kui kaubamärki ning linnaelarvelise sümfoonilise orkestrimuusika tellimuse täitjat. Tellimusele konkureeriks produtsendid/kunstilised juhid, kes komplekteeriks orkestri projektipõhiselt. Kaoks kunstilise kvaliteedi tõusu ning paindlikku repertuaaripoliitikat takistav, praegu sisuliselt linna sotsiaalsete töökohtadena toimiv põhitöökohtade süsteem, mida asendaks loovisikutest interpretide pank.

3. Pärnu Filharmoonia / Pärnu Linnaorkestri tegevust juhiks kunstiline juht/direktor ja loomenõukogu. Vastavalt teabeorganisatsiooni juhtimise eripäradele ning konkreetsete kandidaatide ettevalmistusele võiks kunstiline juht/direktor olla kas ühes või kahes isikus. Nii kunstiline juht/direktor kui ka loomenõukogu käsitleks pärnu süvamuusika elu seisukohast olulisi kunstilisi küsimusi oma valikuid avalikkuse ees põhjendades.

LISA 2

Pärnu Filharmoonia / Pärnu Linnaorkestri sümfooniakontsertide abonemendi näidiseelarve aastaks 2011 (kroonides, lähtub reaalistest eelarvelistest vahenditest):

KULUD	Summa	arv	Kontserte	kokku
Mängijad	5000	34	14	2380000
Dirigent	15000	1	14	210000
Solist	15000	1	14	210000
saaliüür (proovid+kontsert)	30000	1	14	420000
saaliüür (külalised)	12000	1	10	120000
Transport (külalised)	12000	1	10	120000
Produktatsioon ja majandamine	10237	1	24	245688
KOKKU				3705688

TULUD		Vähene- mine (%)	2011	kokku
Pärnu linn personalikuludeks 2010	3 715 900	10		3344310
Pärnu linn majanduskuludeks 2010	290 500	10		261450
Kultuuriministeerium 2010	245700	10		221130
KOKKU				3826890

VAHE	121202
------	--------

Näidiseelarve koostamisel

on arvestatud, et

*kontserdiprojekte on kokku 24, millest 14 on Pärnu Linnaorkestri ning 10 külalisorkestri kontserti

*Pärnu Linnaorkestri keskmine koosseis on kahene koosseis ehk 34 mängijat

*kontserdiprojekti ühe mängija tasu koos maksude ja lisakuludega on keskmiselt 5000 krooni

*kontserdid toimuvad kontserdimajas

*eelarvelistes toetustes toimub vähenemine 10%

ei ole arvestatud

*päasmete müüki

*Kultuurkapitali lisarahastamist, muid toetusi ja tellimusi